

13.4.2017

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Lausunto hallituksen esityksestä kulttuuriperinnön yhteiskunnallisesta merkityksestä tehdyn Euroopan neuvoston puiteyleissopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt lausuntoa hallituksen esityksestä kulttuuriperinnön yhteiskunnallisesta merkityksestä tehdyn Euroopan neuvoston puiteyleissopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Esitys ei suoraan luo täytäntöönpanokelpoisia oikeuksia eikä sen voimaansaattaminen edellytä välittömiä lainsäädäntömuutoksia. Sen voimaan saattaminen osoittaisi Suomen kannattavan sen tavoitteita, joihin kuuluvat kulttuuriperinnön, elämänlaadun, identiteetin ja kestävä kehityksen välisen yhteyden vahvistaminen yhteiskunnassa. Sopimus korostaa kulttuuriperintöä voimavarana, kulttuuriperinnön monimuotoisuutta ja merkitystä kestävä taloudellisen kehityksen resurssina. Yksi sen keskeisistä periaatteista on yksilöiden ja yhteisöjen oikeus hyötyä kulttuuriperinnöstä ja osallistua sen rikastuttamiseen. Se pyrkii myös vahvistamaan kansalaisyhteiskuntaa ja demokratiaa korostamalla ihmisten oikeutta määritellä itselleen tärkeän kulttuuriperinnön.

Toimeenpano tapahtuisi esityksen mukaan kansallisia käytäntöjä ja menettelytapoja kehittämällä. Esityksessä ei kuitenkaan avata sitä, mitä käytäntöjä ja menettelytapoja tulisi kehittää ja miten. Suomen lainsäädännössä on tunnistettu kulttuuriperintöön liittyvät oikeudet ja vastuut yleissopimuksen tarkoittamalla tavalla. Esityksen mukaan yleissopimuksen määräykset toteutuisivat kuitenkin tehokkaimmin, jos lainsäädännössä luotaisiin ihmisille uusia vaikutusmahdollisuuksia velvoittavien tai vapaaehtoisten järjestelyjen kautta. Valtiovarainministeriö pitää ihmisten vaikutusmahdollisuuksia kulttuuriperintöön tärkeinä, mutta katsoo, että ennen uuden lainsäädännön harkitsemista tulisi ennen kaikkea kehittää toimintatapoja jo olemassa olevan monipuolisen vaikuttamismahdollisuuksia koskevan lainsäädännön puit-

teissa. Merkittävin muutospaine kohdistuu esityksen mukaan yli 50 vuotta vanhaan muinaismuistolakiin, johon on suunnitteilla muutoksia.

Esityksellä ei esitetä olevan välittömiä organisaatio- tai henkilöstövaikutuksia eri viranomaisille. Vaikka esityksellä ei olisi myöskään suoria ja merkittäviä vaikutuksia julkistalouteen, vaatii yleissopimuksen täytäntöönpanon käynnistäminen esityksen mukaan määrärahojen varaamista valtiolla ja kunnissa. Valtiovarainministeriö katsoo, että esityksessä tulisi avata enemmän sitä, miten tähän johtopäätökseen on päädytty ja miten suurista määrärahoista olisi kyse. Toimenpiteiden kustannusvaikutukset tulee aina arvioida ja yksilöidä mahdollisimman varhain niiden käsittelyvaiheessa, jotta yhtäältä valtion osalta pysytään hallinnonaloja sitovien menokehysten puitteissa ja toisaalta kunnille ei anneta lisätehtäviä tai -velvoitteita. Toimenpiteiden kustannusvaikutusten arvioimisen tukena voi soveltuvin osin hyödyntää VM:n laskentakehikkoa taloudellisten vaikutusten arviointiin: <http://vm.fi/kustannusten-vaikutusten-arviointi>

Valtiovarainministeriö pitää hyvänä, että yleissopimuksessa korostetaan kulttuuriperinnön merkitystä kestäväen taloudellisen kehityksen voimavarana, joka sisältää taloudellisia mahdollisuuksia.

Nykytilan kuvauksen lainsäädäntöosassa voisi viitata voimassa olevaan, uuteen kuntalakiin (410/2015) ja sen säännöksiin kunnan asukkaan oikeuksista ja viestinnästä.

Osastopäällikkö,
Ylijohtaja

Auli Valli-Lintu

Ylitarkastaja

Suvi Savolainen